

Les 158 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord שָׁתָה shátáh [pa'al] Drinken.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon			
Ik (m)	שׁוּתָה	shotèh	שְׁתִּיתִי	shátitíe	אֶשְׁתֶּה	èshtèh	אֲנִי
Ik (v)	שׁוּתִי	shotáh	שְׁתִּיתִי	shátitíe	אֶשְׁתֶּה	èshtèh	אֲנִי
Jij (m)	שׁוּתָה	shotèh	שְׁתִּיתָ	shátitá	תִּשְׁתֶּה	tishtèh	אַתָּה
Jij (v)	שׁוּתִי	shotáh	שְׁתִּיתָ	shátiet	תִּשְׁתִּי	tishtie	אַתָּ
Hij	שׁוּתָה	shotèh	שָׁתָה	shátáh	יִשְׁתֶּה	yishtèh	הוּא
Zij	שׁוּתָה	shotáh	שָׁתְתָה	shát'táh	תִּשְׁתֶּה	tishtèh	הִיא
Wij (m)	שׁוּתִים	shotiem	שָׁתִינוּ	shátinoe	נִשְׁתֶּה	nishtèh	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	שׁוּתוֹת	shotot	שָׁתִינוּ	shátinoe	נִשְׁתֶּה	nishtèh	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	שׁוּתִים	shotiem	שָׁתִיתֶם	shátitèm *	תִּשְׁתּוּ	tishtoe	אַתֶּם
Jullie (v)	שׁוּתוֹת	shotot	שָׁתִיתֶן	shátitèn *	תִּשְׁתּוּ	tishtoe	אַתֶּן
Zij (m)	שׁוּתִים	shotiem	שָׁתוּ	shátoe	יִשְׁתּוּ	yishtoe	הֵם
Zij (v)	שׁוּתוֹת	shotot	שָׁתוּ	shátoe	יִשְׁתּוּ	yishtoe	הֵן

Geb. wijs: m: שָׁתָה sh^eteh, v: שָׁתִי sh^etie, mv: שָׁתוּ sh^etoe, infinitief: לְשָׁתוֹת lishtot

* In ouder Hebreeuws: sh^etitèm, sh^etitèn

Opdracht 2: Lezen zonder puntjes

Wat wilt u drinken?

מָה אַתָּה רוֹצֵה לְשָׁתוֹת?

mah attáh rotzèh lishtot?

קֶפֶה שְׁחֹר בְּבִקְשָׁה

qafèh sháchor b^evaqásháh

Zwarte koffie alstublieft

הֵאֵם אַתָּה בְּאַמֵּת אוֹהֵב אֶת זֶה?

ha'iem attáh bè'èmet ohev et zèh?

Houdt u daar echt van?

וְאֲנִי רוֹצֵה קֶפֶה עִם סוּכָר וְחֵלֶב

w^eanie rotzáh qáfèh im soekar w^echáláv

En ik (v) wil koffie met suiker en melk

אֲנִי לֹא אוֹהֵבֶת קֶפֶה מָר

anie lo ohèvèt qáfèh mar

Ik (v) houd niet van bittere koffie

הֵאֵם יֵשׁ לְךָ מִשְׁקָאוֹת קְלִים?

ha'iem yesh l^echá mashqá'ot qaliem?

Heeft u frisdranken?

Ik heb appelsap en sinaasappelsap

יֵשׁ לִי מִיץ תְּפֹחִים וּמִיץ תְּפֹזִים

yesh li miets tapoechiem oemiets tápoeziem

אֲנִי לֹא אוֹהֵב אֶת הַטְּעָמִים הָאֵלֶּה

anie lo ohev et hatta'amieim ha'elèh

Ik houd niet van die smaken

שְׁתִּיתִי מִיץ אֲשֶׁכּוֹלִיֹּת אֶתְמוֹל

shátitie miets èshkoliot ètmol

Ik dronk grapefruitsap gisteren

הֵאֵם יֵשׁ גַּם מִיץ עֲנָבִים?

ha'iem yesh gam miets ^avániem?

Is er ook druivensap?

זֶה לֹא מִשְׁכָּר אוֹתָךְ

zèh lo m^eshaker otchá

Daar wordt je niet dronken van

Ik (v) houd van koken met wijn

אֲנִי אוֹהֵבֶת לְבָשֵׁל עִם יַיִן

anie ohèvèt l^evashel im yayin

Les 159 – Zinsbouw en bijzinnen

Deze les sluit aan bij les 28, waar we al wat leerden over de woordvolgorde in het Bijbelse Hebreeuws en in het moderne Hebreeuws. De normale woordvolgorde in het Engels en meestal in het Nederlands is Onderwerp – Werkwoord – Voorwerp(en).

In het Bijbels Hebreeuws is dit Werkwoord – Onderwerp – Voorwerp(en).

וַיִּחְלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם {wayach^alom yosef ch^alom} En Jozef droomde een droom (Genesis 37:5; dit is een *verleden* tijd, zie les 91).

- Aan deze zin kunnen uitdrukkingen vooraf gaan die iets zeggen over de context of omstandigheden, of een verbinding vormen met de voorafgaande zin.

- Het werkwoord kan worden vooraf gegaan door הִנֵּה {hinne} Zie!

- Het werkwoord kan worden vooraf gegaan door een zinnetje over de plaats of de tijd, beginnend met וְהִיא of וְהִיא

- Het werkwoord kan worden vooraf gegaan door een ontkenning,

לֹא-אֵירָא רָע {lo irá rá} Ik zal niet vrezen voor het kwade.

- Het werkwoord kan worden vooraf gegaan door een persoonlijk voornaamwoord of persoonsnaam of lijdend voorwerp, om dit nadruk te geven.

Het Hebreeuws kent geen betrekkelijk voornaamwoord en geen betrekkelijke bijzinnen met een eigen woordvolgorde, zoals we die in het Nederlands gebruiken: 'De man, *die* ik gisteren zag'.

Wat in het Nederlands een ondergeschikte relationele bijzin is, heeft in het Hebreeuws de vorm van een hoofdzin, die de bouw heeft van een onafhankelijke zin.

De betrekking tussen wat in het Nederlands de hoofdzin en de bijzin is wordt gevormd door het woord אֲשֶׁר {ashèr}, de 'nota relationis', een algemene term die een relatie aangeeft, die wordt gespecificeerd door een ander woord in de context. Enkele voorbeelden:

Het huis waar hij woonde → Het huis *dat* [hij] woonde daar, הַבַּיִת אֲשֶׁר שָׁכַן שָׁם (שָׁכַן [pa'al] sháchan Wonen)

Het huis waar hij vandaan kwam → Het huis *dat* [hij] kwam vandaan הַבַּיִת אֲשֶׁר בָּא מִשָּׁם

Een zin zoals 'Ik ben jullie broer Jozef, *die* jullie hebben verkocht' (Genesis 45:4), ziet er dus in het Hebreeuws uit als twee hoofdzinnen:

'Ik [ben] Jozef jullie broer' אֲנִי יוֹסֵף אֶחֱיֵיכֶם
'[Jullie] verkochten mij' מִכְרָתֶם אֶתִּי

De relatie tussen deze twee zinnen wordt tot stand gebracht door het woord אֲשֶׁר :
אֲנִי יוֹסֵף אֶחֱיֵיכֶם אֲשֶׁר מִכְרָתֶם אֶתִּי ^anie yosef ^achichèm ^ashèr m^echartèm otie

In het moderne Hebreeuws is אֲשֶׁר veelal verkort tot het voorvoegsel ...שֶׁ shè... (of ...שׁ), gevolgd door een dagesh, zoals we al meermalen zagen, o.a. in les 117.

...שֶׁ wordt ook gebruikt als ons *onderschikkend voegwoord* 'dat', in een zin zoals 'Ik zei, *dat* ik zal komen', אָמַרְתִּי שֶׁאָבוּא, ámartie shè'ávo.

In poëtische teksten worden als 'nota relationis' ook de aanwijzende voornaamwoorden הַזֶּה, iz en הַזֶּה, soms het lidwoord הַ, en soms ontbreekt het geheel.

Woordenschat:

אֲשֶׁר	ashèr (relationeel voornaamwoord, rv)	Die, welke
שָׁכַן	sháchan [pa'al]	Wonen
שָׁכֵן, שָׁכְנָה	sháchen, sh ^e chenáh (m)	Buurman, buurvrouw
שְׁכִנּוּת	sh ^e chenoet (v)	Nabuurship, nabijheid
שְׁכֹנָה	sh ^e choenáh (v)	Wijk, district
	Gewoonlijk wordt voor 'wonen' het werkwoord	
	גָּר, גֹּר {gár, goer} gebruikt, zie les 95	
מִשְׁכָּן	mishkan (m)	Woonplaats; Tabernakel
שְׁכִינָה	sh ^e chináh (v)	Gods aanwezigheid
חֶלֶם	chálam [pa'al]	Dromen
חֶלֶם	ch ^a lom (m!)	Droom חֶלֶמוֹת ch ^a lomot

Jozef en zijn broers

Opdracht 2: Vertaal deze zinnen en geef de uitspraak:

- פֶּה הָאִישׁ הַגָּדוֹל, שִׁישְׁכּוֹן בְּבַיִת שְׁלָכֶם
-
- הַבַּת שְׁלוֹי הִיא הַיְלֵדָה הַיְפָה, אֲשֶׁר מִצְלַמֶּת אֶת הַבַּיִת
-
- יֵשׁ לוֹ כָּלֵב אֲשֶׁר הוּא אוֹהֵב
-

הוא אומר שהוא יצבע את הבית

זה הצבע, שקנה

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord שָׁחַן sháchan [pa'al] Wonen.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	אָנִי
Ik (v)	שׁוֹכֶנֶת	שָׁכַנְתִּי shochènèt	אֶשְׁכֹּן sháchantie	אָנִי
Jij (m)	אַתָּה
Jij (v)	אַתְּ
Hij	הוא
Zij	היא
Wij (m)	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	אַתֶּם
Jullie (v)	אַתֶּן
Zij (m)	הֵם
Zij (v)	הֵן

Geb. wijs: m:, v:, mv:,

infinitief: לִשְׁכֹּן lish'chon

Opdracht 3: Bijbelteksten, uitspraak en vertaling. Zie les 27, 63, 93, en woordenlijst [les 175](#).

שָׁחַן בְּאַרְץ, אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים

וַעֲשׂוּ לִי, מִקֹּדֶשׁ; וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכְכֶם

וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וְהֵייתִי לָהֶם, לָאֱלֹהִים

כִּי, אָנִי יְהוָה--שָׁחַן, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף--אֶת הַחֲלֹמוֹת, אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם

Bronnen: Leerboek der Hebreeuwse taal, rabbijn S. Ph de Vries; Teach Yourself Biblical Hebrew, prof R.K. Harrison; Wat en hoe taalgids Hebreeuws, Kosmos uitgevers; [Tanach](#).

Zie ook: Videolesen van dr. Piet van Midden webapp.fkt.uvt.nl/bho/plugin_wiki/page/hebreeuws, les Zinnen